

Posudek oponenta disertační práce Terezy Kožnerové
“Vliv anglické a americké poezie na dílo Pereho Gimferrera”
předkládané v roce 2023 na Ústavu románských studií

I. Stručná charakteristika práce

Předkládaná práce je komparativní studií vybraných básnických děl Pere Gimferrera, T. S. Eliota a E. Pounda. Cílem autorky je „detailně zmapovat vliv (post)moderní poezie Thomase Stearnse Eliota a Ezry Pounda na Gimferrerovo dílo“ (s. 4). K tomuto účelu nejprve představuje kontext španělské poezie druhé poloviny 20. století, koncept literární „postmoderny“, španělskou generaci Novísimos a následně přistupuje k podrobnějšímu rozboru Gimferrerova *Arde el mar* a *L'espai desert* a jejich vztahu k Eliotově *Pusté zemi* a Poundovým *Cantos*.

II. Stručné celkové zhodnocení práce

V celkovém pohledu lze práci hodnotit jako zdařilou. Autorka dokázala naplnit cíle, které si předsevzala, a činí to se solidním přehledem o studovaných literárních trendech a dílech analyzovaných básníků. Až na drobné výtky, které uvádím dále, ji mohu doporučit k obhajobě.

III. Podrobné zhodnocení práce a jejích jednotlivých aspektů

1. Struktura argumentace

Struktura a argumentace práce je logická a čtenáři srozumitelná. Autorka postupuje od obecného k detailnímu a následné argumenty vždy opírá o předchozí výklad. Přesto právě ke struktuře práce směřuje několik mých drobných komentářů. Jde samozřejmě o názor naprosto subjektivní, neboť se týká již velmi detailních aspektů, pro které neexistují ustálená, všeobecně sdílená pravidla. Navzdory tomu bych chtěl autorce zprostředkovat svůj pohled. Vycházím z toho, že předkládaný text je prací doktorskou (disertační), a proto bych od ní očekával zaměření především na analytický, výzkumný přístup. Takové zaměření je ostatně nezbytné pro dosažení vlastního, nového přínosu do vědecké diskuze. Osobně se mi však jeví, že v rámci celkové struktury (a vůči ostatním částem textu) jsou úvodní pasáže popisující vývoj španělské poezie ve 20. století, koncept postmoderny, Novísimos a básnickou biografii Gimferrera příliš rozsáhlé. Autorka se je sice snaží podávat samostatně, prostřednictvím vlastního výkladu, který vždy vychází z relevantní sekundární literatury. Přesto tyto pasáže ve své podstatě shrnují již známá fakta či interpretace. Domnívám se, že v doktorské práci určené specializovaným zájemcům o problematiku nejsou v takovém rozsahu nezbytné. Představují v podstatě více než polovinu předkládaného textu (s. 1-89), zatímco vlastní analýze vybraných básní/sbírek je věnována menší část (s. 89-151). V práci vstupující na pole odborného bádání bych očekával jednoznačnější zaměření na „to nové“ a nově přínosné. Tím však samozřejmě nepopírám potřebu alespoň v hrubých rysech představit kontext a koncepty pro analýzu nezbytné. Jak jsem však už dříve zmínil, volba poměru mezi výkladovým a analytickým je velmi obtížná a velmi subjektivní. A proto poměr, který zvolila autorka, nijak zásadně nezpochybňuje celkový dojem z práce.

V tomto podbodě si zároveň dovoluji ještě jednu drobnou poznámku mířící k názvu disertační práce. Předpokládám, že ten byl formulován na začátku vlastní výzkumné práce a byl záměrně široce rozevřen, aby mohl následně zastřešit budoucí výzkum v co největší míře. Přesto, pokud považuji práci za konzistentní monografii na dané téma, jako čtenář jsem jejím názvem poněkud zaskočen, neboť vlastní obsah práce -sám o sobě jasně strukturovaný a konzistentní, jak bylo řečeno výše- je pouze částí z toho, co slibuje název. Práce se totiž zaměřuje na dvě Gimferrerovy sbírky a na dvě anglosaské poémy,

kteře jsou s nimi spjaty. Titul tedy mohl znít: Gimferrerovy sbírky *Arde el mar* a *L'espai desert* a jejich vztah s *The Waste Land* a *Cantos*. Jak je zřejmé, i tato má poznámka mířív podstatě k okrajové a nikoli zásadní kvalitě textu a z objektivního hlediska předkládané práci nijak neubírá na hodnotě.

2. Formální úroveň práce

Po formální stránce je práce opět na velice solidní úrovni, vlastně bych mohl konstatovat, že je v podstatě bezchybná, pokud by nebylo několika ojedinělých terminologických či formulačních lapsů (celkem je jich asi 5 v celé práci), na které bych chtěl -možná příliš pedantsky- autorku upozornit. Zmiňuji na tomto místě výslovně ty nejviditelnější z nich.

Na s. 50 autorka píše: „...vydává katalánský spisovatel, literární kritik a nakladatel José María Castellet v roce 1970 souborné dílo Devět nejnovějších španělských básníků...“ Poněkud nešikovně užitý termín „dílo“ vyvolává dojem, že Devět nejnovějších... je Castelletovým vlastním textem (sbírkou básní, románem atp.), což je nepřesnost, které by si měla být autorka dobře vědoma. Ostatně sama hned vzápětí výslovně uvádív, že se jedná o básnickou antologii. Spekujuj, že patrně právě z toho důvodu se autorka chtěla vyhnout opakování slova a nahradila ho obecnějším -ale zde matoucím- termínem „dílo“. Dále na téže straně v pozn. 141 autorka píše: „významný český lingvista a překladatel ze španělského Josefa Forbelského“. Patrně jde o častou záměnu pojmů lingvista x filolog, které by se studentka doktorského stupně studia opět neměla dopouštět. Domnívám se, že význačná postava české hispanistiky 20. století, bohužel nedávno zesnulý doc. Josef Forbelský, ve své mnohostranné literární a vědecké aktivitě může být nositelem různých označení, ovšem nevím, jestli mezi ně patří označení lingvista. A podobně jen stručně upozorním na jiný očividný formulační lapsus na s. 51: „...klade za cíl představit španělskou inovátorskou poezii sedmdesátých let 20. století, což deklamuje [deklaruje??] v úvodním teoretickém textu“. Či na rušivý překlad názvu romance *El cerco de Zamora*, na niž Gimferrer odkazuje ve svém *Arde el mar*, jako „Zamorský kruh“ (s. 116). Cerco zde neznamená círculo, nýbrž „obléhání“. Zná autorka historický kontext legendy a romance, jejíž ohlas v básni dosti zevrubně rozebírá? A jako poslední bych zmínil systematickou absenci jmen autorů českých či slovenských překladů pasáží, které autorka v textu cituje (např. na s. 86, ale překladatelé nejsou uvedeni ani v závěrečné bibliografii). Domnívám se, že v analýze pracující s poetickým materiálem je určení autorství jednotlivých „verzí“ textu docela důležité.

Ano, jsou to hnidopišské drobnosti, ale přesto na úrovni doktorské práce působí dosti rušivě, neboť adept vyšší, „vědecké“ úrovně uvažování o světě (a o předmětu své odbornosti) by si jejich používáním měl být víceméně jist. Na druhé straně, co se týče formální konzistence bibliografických odkazů, citování jako takového a dalších formálních náležitostí, je práce na velmi dobré úrovni.

3. Práce s prameny či s materiálem

Tato stránka předkládané práce je velmi silná. Autorka se dobře orientuje v primárních i sekundárních pramenech, v jejich edicích i kontextu. Tuto orientaci pak využívá při podpoře svých interpretačních závěrů, které vhodně opírá o bohaté citace ze studovaných textů.

4. Vlastní přínos

Jakkoli jsem v předchozích odstavcích upozorňoval na (z mého osobního pohledu) poněkud přebujelou úvodní výkladovou část práce, již tehdy jsem konstatoval, že práce obsahuje také mnoho stran samostatné komparativní analýzy a vlastní interpretace nalezených srovnání. V tomto ohledu pak práce jistě představuje přínosný hlas do diskuze o vzájemných vztazích Gimferrerovy španělské či katalánské poezie s velkými básnickými vzory anglosaské tradice 20. století.

IV. Závěr

Na základě výše uvedených konstatování, a navzdory drobným výtkám, kterými jsem chtěl především podnítit další autorčin akademický růst, tedy považuji předkládanou disertační práci za velmi zdařilou a předběžně ji klasifikuji jako **prospěla**.

25. prosince 2023

PhDr., Josef Prokop, Ph.D.